

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Palvelukohtainen palvelusetelisääntökirja

Henkilökohtainen apu, erityinen osallisuuden tuki, ammatillinen henkilökohtainen apu

Vammaisneuvosto 23.10.2024

Palvelupäällikkö Kristiina Räsänen

Uusi vammaispalvelulaki (678/2023)

- Uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.2025.
- Vammaisilla henkilöillä on oikeus yleisiin palveluihin, jotka ovat ensisijaisia erityispalveluihin nähden. Vammaispalvelulaki on toissijainen erityislaki. Uuden vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos ensisijaisessa lainsäädännössä tarkoitettut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä.
- Vammaispalvelulakia sovelletaan henkilöön (vammainen henkilö), jonka:
 - vamman tai sairauden aiheuttama fyysinen, kognitiivinen, psyykinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite on pitkäaikainen tai pysyvä;
 - vamma tai sairaus yhdessä yhteiskunnassa esiintyvien esteiden kanssa estää osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa; ja
 - itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää välttämättä tämän lain mukaisia palveluita.
- Vammaispalvelulaissa on lisäksi säädetty kunkin palvelun osalta palvelukohtaisista myöntämisedellytyksistä, jotka vammaisen henkilön on myös täytettävä ollakseen oikeutettu kyseiseen palveluun.
- Vammaispalvelulaissa uusia palveluja; erityinen osallisuuden tuki, hengityslaitteen varassa elävän henkilön palvelut, joita järjestetään palvelusetelipalveluna ja Siun soten avustajakeskuksen kautta.

Henkilökohtaisen avun, erityisen osallisuuden tuen ja ammatillisen henkilökohtaisen avun myöntämisen edellytykset

- Henkilökohtaisen avun myöntämisen edellytyksenä on, että vammaisen henkilö kykenee itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtonsa avun sisällöstä.
- Vammaisella henkilöllä on oikeus saada vammaispalvelulain 12 §:n mukaista **erityistä osallisuuden tukea**, jos hän tarvitsee yksilöllisesti toteutettua toisen henkilön tukea voidakseen päästä vuorovaikutukseen tai olla osallisena muiden ihmisten kanssa vapaa-ajan tilanteissa. Asiakas ei kykene itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtoaan avun sisällöstä tai kun henkilökohtainen apu ei ole hänelle sopiva palvelu.
- **Ammatillista henkilökohtaista** apua on mahdollista järjestää vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaan siten, että tarvittava osa työntekijöistä on terveydenhuollon ammattilaisia. Ammatillinen henkilökohtainen apu voi tulla kyseeseen, jos asiakkaan palveluntarve edellyttää terveydenhuollon osaamista.

Henkilökohtainen apu ja erityinen osallisuuden tuki, ammatillinen henkilökohtainen apu

- Vammaispalvelulain (675/2023) 9 §:n mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua, jos hän tarvitsee toisen henkilön apua: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä tai opiskelussa; tai 3) vuorovaikutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa tai yhteiskunnallisessa osallistumisessa (vähintään 30 h/kk). Henkilökohtaisen avun myöntämisen edellytyksenä on, että vammaisen henkilö kykenee itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtonsa avun sisällöstä valitsemaansa kommunikaatiokeinoa käyttäen.
- Vammaisella henkilöllä on oikeus saada erityistä osallisuuden tukea, jos hän tarvitsee yksilöllisesti toteutettua toisen henkilön tukea voidakseen päästä vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa tai osallistuakseen vapaa-ajan toimintaan sekä ollakseen osallisena vuorovaikutuksen tai vapaa-ajan tilanteissa silloin, kun hän ei kykene itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtoaan avun sisällöstä tai kun henkilökohtainen apu ei ole hänelle sopiva palvelu. 1.1.2025 alkaen 10 h/kk; 1.1.2026 alkaen 20 h/kk ja 1.1.2027 alkaen 30 h/kk. Erityistä tukea pyritään järjestämään myös Avustajakeskuksen kautta.
- Ammatillinen henkilökohtainen apu työntekijän itsenäistä vastuuta palvelun suunnittelemisesta ja toteuttamisesta tai asiakkaan erityistä osaamista vaativien tehtävien hallitsemista.

Palvelusetelin arvo ja koulutusvaatimus

- Henkilökohtainen apu:
 - Palvelusetelin arvo arkisin (ma-pe) on 25,46 €/h. Perustuntihintaan lasketaan lisäksi yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät. Palvelusetelien arvot kattavat kilometrikorvaukset.
 - Henkilökohtaisella avustajalla ei ole koulutusvaatimusta
- Erityinen osallisuuden tuki:
 - Palvelusetelin arvo arkisin (ma-pe) on 38,20 €/h. Perustuntihintaan lasketaan lisäksi yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät. Palvelusetelien arvot kattavat kilometrikorvaukset.
 - Työntekijän koulutusvaatimuksena on vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinto.
- Ammatillinen henkilökohtainen apu:
 - Palvelusetelin arvo arkisin (ma-pe) on 38,20 €/h. Perustuntihintaan lasketaan lisäksi yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaiset lisät. Palvelusetelien arvot kattavat kilometrikorvaukset.
 - Työntekijän koulutusvaatimuksena on vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinto.

Kiitos !

kristiina.rasanen@siunsote.fi

